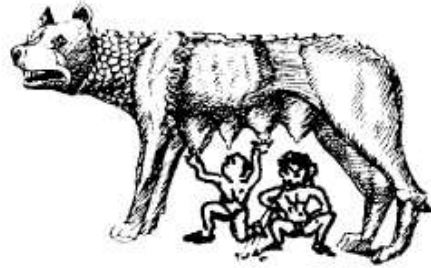

23rd Sydney Latin Summer School, 2017

University of Sydney, January 16-20, 2017

Level 4iii

Staius, Achilleid

Instructor: Elizabeth Minchin

LATIN SUMMER SCHOOL 2017: Statius, *Achilleid*, Book 1

If you have read Vergil's *Aeneid*, or Statius' *Thebaid*, you are in for a surprise. What we will read in January 2017 are selections from Book 1 of Statius' proposed epic on the life of Achilles. This project may have been cut short by his death; the poem did not extend beyond a partially completed Book II. But what we have is so fresh and so engaging that one might wonder whether Statius could have sustained his light touch through an account of the Trojan War up till the moment of Achilles' death.

Book 1 tells how the sea-nymph Thetis, Achilles' mother, attempting to save her son from his destiny, hid him in the royal court on the island of Scyros, disguised as one of the daughters of Lycomedes, the king. There Achilles fell in love with Lycomedes' daughter, Deidamia--a love that was reciprocated. The young man's feminine disguise was eventually penetrated by Ulysses and Diomedes, who tricked him, as only Ulysses could, into revealing his true self.

In his account of Achilles' early life, Statius explores the nature of gender and the performance of gender. He also playfully tests the limits of the epic genre even as he shows his respect for the epic tradition. You may be reminded of Ovid at his best.

I regret that it will not be possible to read the whole of the *Achilleid*. But I have selected a number of episodes, from Book 1 only, that demonstrate Statius at his best:

1. Getting under way; Thetis and Achilles: 1.1-46; 119-144 (70 lines)
2. Achilles is transported to Scyros: 1.158-173; 198-236; 285-303 (74 lines)
3. Achilles and Deidamia; and yet . . . : 1.560-591; 619-660 (74 lines)
4. Ulysses tracks Achilles down: 1.675-684; 711-724; 742-793 (74 lines)
5. Achilles unmasked: 1.821-838; 752-857; 864-910 (71 lines)

The text, which I have taken from Perseus, is attached.

You may wish to consult a commentary with helpful notes. I recommend the following (Book Depository's price is \$67.98):

Statius, *Achilleid*, with commentary by OAW Dilke, and a new introduction by Robert Cowan (a name you will know!) (Liverpool, 2006).

Translations? There is an acceptable translation in the Loeb Classical Library series, by Shackleton Bailey (it also contains Books 7-12 of the *Thebaid*). You may enjoy David Slavitt's translation, in *Broken Columns* (Philadelphia, 1997), which has a good afterword by David Konstan.

Elizabeth Minchin
Centre for Classical Studies, ANU

Monday

(70 lines)

1. 1-46: *Statius' double invocation (of the Muse of epic song—and of Domitian)*

Magnanimum Aeaciden formidatamque Tonanti
progeniem et patrio vetitam succedere caelo,
diva, refer, quamquam acta viri multum inclita cantu
Maeonio, sed plura vacant: nos ire per omnem —
sic amor est — heroa velis Scyroque latentem 5
Dulichia proferre tuba nec in Hectore tracto
sistere, sed tota iuvenem deducere Troia.
tu modo, si veterem digno deplevimus haustu,
da fontes mihi, Phoebe, novos ac fronde secunda
necte comas: neque enim Aonium nemus advena pulso 10
nec mea nunc primis augescunt tempora vittis.
scit Dircaeus ager meque inter prisca parentum
nomina cumque suo numerant Amphione Thebae.
At tu, quem longe primum stupet Itala virtus
Graiaque, cui geminae florent vatumque ducumque 15
certatim laurus — olim dolet altera vinci — ,
da veniam ac trepidum patere hoc sudare parumper
pulvere, te longo necdum fidente paratu
molimur magnusque tibi praeludit Achilles.

(The story begins: the abduction of Helen. Thetis looks ahead to its consequences)

Solverat Oebalio classem de litore pastor 20
Dardanus incautas blande populatus Amyclas
plenaque materni referens praesagia somni
culpatum relegebat iter, qua condita ponto
fluctibus invisus iam Nereis imperat Helle:
cum Thetis Idaeos — heu numquam vana parentum 25
auguria! — expavit vitreo sub gurgite remos.
nec mora, et undosis turba comitante sororum
prosiluit thalamis: fervent coeuntia Phrivi
litora et angustum dominas non explicat aequor.
Illa ubi discusso primum subit aera ponto: 30
'me petit haec, mihi classis,' ait, 'funesta minatur,
agnosco monitus et Protea vera locutum,
ecce novam Priamo facibus de puppe levatis
fert Bellona nurum: video iam mille carinis 35
Ionium Aegaeumque premi; nec sufficit, omnis
quod plaga Graiugenum tumidis coniurat Atridis:
iam pelago terrisque meus quaeretur Achilles,
et volet ipse sequi, quid enim cunabula parvo

Pelion et torvi commisimus antra magistri?
 illic, ni fallor, Lapitharum proelia ludit 40
 improbatus et patria iam se metitur in hasta,
 o dolor, o seri materno in corde timores!
 non potui infelix, cum primum gurgite nostro
 Rhoeteae cecidere trabes, attollere magnum
 aequor et incesti praedonis vela profunda 45
 tempestate sequi cunctasque inferre sorores? . . .'

1. 119-144: Thetis visits Chiron and asks that he give up her son

Et tunc venatu rediturum in limine primo
 opperiens properatque dapes largoque serenat 120
 igne domum: cum visa procul de litore surgens
 Nereis; erumpit silvis — dant gaudia vires —
 notaque desueto crepuit senis ungula campo,
 tunc blandus dextra atque imos demissus in armos
 pauperibus tectis inducit et admonet antri. 125
 lamdudum tacito lustrat Thetis omnia visu
 nec perpessa moras: 'ubinam mea pignora, Chiron,
 dic,' ait, 'aut cur ulla puer iam tempora ducit
 te sine? non merito trepidus sopor atraque matri
 signa deum et magnos utinam mentita timores? 130

...

saepe ipsa — nefas! — sub inania natum
 Tartara et ad Stygios iterum fero mergere fontes,
 hos abolere metus magici iubet ordine sacri 135
 Carpathius vates puerumque sub axe peracto
 secretis lustrare fretis, ubi litora summa
 Oceani et genitor tepet inlabentibus astris
 Pontus, ibi ignotis horrenda piacula divis
 donaque — sed longum cuncta enumerare vetorque; 140
 trade magis!' sic ficta parens: neque enim ille dedisset,
 si molles habitus et tegmina foeda fateri
 ausa seni. tunc ipse refert: 'duc, optima, quaeso,
 duc genetrix humilique deos infringe precatu.

Tuesday

(74 lines)

1. 158-173: *Still in Chiron's cave: Achilles suddenly returns from the hunt*

figit gelidus Nereida pallor:
ille aderat multo sudore et pulvere maior,
et tamen arma inter festinatosque labores 160
dulcis adhuc visu: niveo natat ignis in ore
purpureus fulvoque nitet coma gratior auro.
necdum prima nova lanugine vertitur aetas,
tranquillaeque faces oculis et plurima vultu
mater inest: qualis Lycia venator Apollo 165
cum redit et saevis permutat plectra pharetris.
forte et laetus adest — o quantum gaudia formae
adiciunt! — : fetam Pholoes sub rupe leaenam
perculerat ferro vacuisque reliquerat antris
ipsam, sed catulos adportat et incitat ungues. 170
quos tamen, ut fido genetrix in limine visa est,
abicit exceptamque avidis circumligat ulnis,
iam gravis amplexu iamque aequus vertice matri.

1. 198-236: *Thetis considers her options: she organizes transport to Scyros*

At Thetis undisonis per noctem in rupibus astans,
quae nato secreta velit, quibus abdere terris
destinet, huc illuc divisa mente volutat. 200
proxima, sed studiis multum Mavortia Thrace;
nee Macetum gens dura placet laudumque daturi
Cecropidae stimulos, nimium opportuna carinis
Sestos Abydenique sinus: placet ire per altas
Cycladas. hic spretae Myconosque humilisque Seriphos 205
et Lemnos non aequa viris atque hospita Delos
gentibus, imbelli nuper Lycomedis ab aula
virgineos coetus et litora persona ludo
audierat, duros laxantem Aegaeona nexus
missa sequi centumque dei numerare catenas. 210
haec placet, haec timidae tellus tutissima matri.
qualis vicino volucris iam sedula partu
iamque timens, qua fronde domum suspendat inanem,
providet hic ventos, hic anxia cogitat angues,
hic homines: tandem dubiae placet umbra, novisque 215
vix stetit in ramis et protinus arbor amatur.
Altera consilio superest tristemque fatigat

cura deam, natum ipsa sinu complexa per undas
 an magno Tritone ferat, ventosne volucres
 advocet an pelago solitam Thaumantida pasci. 220
 elicit inde fretis et murice frenat acuto
 delphinas biiugos, quos illi maxima Tethys
 gurgite Atlanteo pelagi sub valle sonora
 nutrierat; — nullis vada per Neptunia glaucae
 tantus honos formae nandique potentia nec plus 225
 pectoris humani — iubet hos subsistere pleno
 litore, ne nudae noceant contagia terrae.
 ipsa dehinc toto resolutum pectore Achillen,
 qui pueris sopor, Haemonii de rupibus antri
 ad placidas deportat aquas et iussa tacere 230
 litora: monstrat iter totoque effulgurat orbe
 Cynthia, prosequitur divam celeresque recursus
 securus pelagi Chiron rogat udaeque celat
 lumina et abreptos subito iamiamque latentes
 erecto prospectat equo, qua cana parumper 235
 spumant signa fugae et liquido perit orbita ponto.

1. 285-303: *Thetis struggles to justify her choice to Achilles, until the daughters of Lycomedes appear*

Palladi litoreae celebrabat Scyros honorum 285
 forte diem. placidoque satae Lycomedae sorores
 luce sacra patriis, quae rara licentia, muris
 exierant dare veris opes divaeque severas
 fronde ligare comas et spargere floribus hastam,
 omnibus eximium formae decus, omnibus idem 290
 cultus et expleto teneri iam fine pudoris
 virginitas matura toris annique tumentes,
 sed quantum virides pelagi venus addita Nymphas
 obruit, aut umeris quantum Diana relinquit
 Naidas, effulget tantum regina decori 295
 Deidamia chori pulchrisque sororibus obstat,
 illius et roseo flammatur purpura vultu
 et gemmis lux maior inest et blandius aurum:
 atque ipsi par forma deae est, si pectoris angues
 ponat et exempta pacetur casside vultus. 300
 hanc ubi ducentem longe socia agmina vidit,
 trux puer et nullo temeratus pectora motu
 deriguit forisque novum bibit ossibus ignem, . . .

Wednesday

(74 lines)

1. 560-591: *Achilles (in maidenly garb) and Deidamia form a friendship*

At procul occultum falsi sub imagine sexus 560
Aeaciden furto iam noverat una latenti
Deidamia virum; sed opertae conscia culpae
cuncta pavet tacitasque putat sentire sorores,
namque ut virgineo stetit in grege durus Achilles
exsolvitque rudem genetrix digressa pudorem, 565
protinus elegit comitem, quamquam omnis in illum
turba coit, blandequae novas nil tale timenti
admovet insidias: illam sequiturque premitque
improbis, illam oculis iterumque iterumque resumit.
nunc nimius lateri non evitantis inhaeret, 570
nunc levibus sertis, lapsis nunc sponte canistris,
nunc thyrsos parcente ferit, modo dulcia notae
fila lyrae tenuesque modos et carmina monstrat
Chironis ducitque manum digitosque sonanti
infringit citharae, nunc occupat ora canentis 575
et ligat amplexus et mille per oscula laudat.
illa libens discit, quo vertice Pelion, et quis
Aeacides, puerique auditum nomen et actus
adsidue stupet et praesentem cantat Achillem.
ipsa quoque et validos proferre modestius artus 580
et tenuare rudes attrito pollice lanas
demonstrat reficitque colos et perdita dura
pensa manu; vocisque sonum pondusque tenentis,
quodque fugit comites, nimio quod lumine sese
agat et in verbis intempestivus anhelet, 585
miratur: iam iamque dolos aperire parantem
virginea levitate fugit prohibetque fateri,
sic sub matre Rhea iuvenis regnator Olympi
oscula securae dabat insidiosa sorori
frater adhuc, medii donec reverentia cessit 590
sanguinis et versos germana expavit amores.

1.619-660: *Achilles 'performs' femininity; yet, yearning for an active life, he asserts himself*

Scandebat roseo medii fastigia caeli
Luna iugo, totis ubi somnus inertior alis 620
defluit in terras mutumque amplectitur orbem:

consedere chori paulumque exercita pulsu
 aera tacent, tenero cum solus ab agmine Achilles
 haec secum: 'quonam timidae commenta parentis
 usque ferēs? primumque imbelli carcere perdes 625
 florem animi? non tela licet Mavortia dextra,
 non trepidas agitare feras, ubi campus et amnes
 Haemonii? quaerisne meos, Sperchie, natatus
 promissasque comas? an desertoris alumni
 nullus honos? Stygiasque procul iam raptus ad umbras 630
 dicor, et orbatus plangit mea funera Chiron?
 tu nunc tela manu, nostros tu dirigis arcus
 nutritosque mihi scandis, Patrocle, iugales:
 ast ego pampineis diffundere brachia thyrsis
 et tenuare colus — pudet haec taedetque fateri! — 635
 iam scio. quin etiam dilectae virginis ignem
 aequaevamque facem captus noctesque diesque
 dissimulas. quonam usque premes urentia pectus
 vulnera, teque marem — pudet heu! — nec amore probaris?
 Sic ait; et densa noctis gavisus in umbra 640
 tempestiva suis torpere silentia furtis
 vi potitur votis et toto pectore veros
 admovet amplexus; vidit chorus omnis ab alto
 astrorum et tenerae rubuerunt cornua Lunae,
 illa quidem clamore nemus montemque replevit: 645
 sed Bacchi comites, discussa nube soporis,
 signa choris indicta putant; fragor undique notus
 tollitur, et thyrsos iterum vibrabat Achilles,
 ante tamen dubiam verbis solatus amicis:
 'ille ego — quid trepidas? — , genitum quem caerulea mater 650
 paene Iovi silvis nivibusque immisit alendum
 Thessalicis. nec ego hos cultus aut foeda subissem
 tegmina, ni primo tu visa in litore: cessi
 te propter, tibi pensa manu, tibi mollia gesto
 tympana, quid defles magno nurus addita ponto? 655
 quid gemis ingentes caelo paritura nepotes?
 sed pater — : ante igni ferroque excisa iacebit
 Scyros et in tumidas ibunt haec versa procellas
 moenia, quam saevo mea tu conubia pendas
 funere: non adeo parebimus omnia matri.' 660

Thursday

(74 lines)

1. 675-684: *Thetis' nightmare: Ulysses' ship makes its way to Scyros*

iamque per Aegaeos ibat Laertia flexus
puppis, et innumeras mutabant Cycladas aerae:
iam Paros Olearosque latent; iam raditur alta
Lemnos et a tergo decrescit Bacchica Naxos,
ante oculos crescente Samo; iam Delos opacat
aequor: ibi e celsa libant carchesia puppi 680
responsique fidem et verum Calchanta precantur.
audiit Arquitenens Zephyrumque e vertice Cynthi
impulit et dubiis pleno dedit omina velo.
it pelago segura ratis: . . .

1. 711-724: *The heroes arrive. Diomedes asks for details of the plan*

. . . prior occupat acer
Tydides: 'qua nunc verum ratione paramus
scrutari? namque ambiguo sub pectore pridem
verso, quid imbelles thyrsos mercatus et aera
urbibus in mediis Baccheaque terga mitrasque 715
huc tuleris varioque aspersas nebridas auro.
hisne gravem Priamo Phrygibusque armabis Achillem?'
Illi subridens Ithacus paulum ore remisso:
'haec tibi, virginea modo si Lycomedis in aula est
fraude latens, ultro confessum in proelia ducent 720
Peliden; tu cuncta citus de puppe memento
ferre, ubi tempus erit, clipeumque his iungere donis,
qui pulcher signis auroque asperrimus; hasta haec
sat erit: . . .'

1. 742-793: *Lycomedes welcomes his unexpected guests into the palace. Ulysses invites all men present to join the Greek assault on Troy*

. . . interea visu perlustrat Ulixes
scrutaturque domum, si qua vestigia magnae
virginis aut dubia facies suspecta figura;
porticibusque vagis errat totosque penates, 745
ceu miretur, adit: velut ille cubilia praedae
indubitata tenens muto legit arva Molosso

venator, videat donec sub frondibus hostem
 porrectum somno positosque in caespite dentes.
 Rumor in arcana iamdudum perstrepat aula, 750
 virginibus qua fida domus, venisse Pelasgum
 ductores Graiamque ratem sociosque receptos.
 iure⁷⁴ pavent aliae; sed vix nova gaudia celat
 Pelides avidusque novos heroas et arma
 vel talis vidisse cupit, iamque atria fervent 755
 regali strepitu et picto discumbitur auro,
 cum pater ire iubet natas comitesque pudicas
 natarum, subeunt, quales Maeotide ripa,
 cum Scythicas rapuere domos et capta Getarum
 moenia, sepositis epulantur Amazones armis. 760
 tum vero intentus vultus ac pectora Ulixes
 perlibrat visu, sed nox inlataque fallunt
 lumina et extemplo latuit mensura iacentum.
 at tamen erectumque genas oculisque vagantem
 nullaque virginei servantem signa pudoris 765
 defigit comitique obliquo lumine monstrat,
 quod nisi praecipitem blando complexa moneret
 Deidamia sinu nudataque pectora semper
 exsertasque manus umerosque in veste teneret
 et prodire toris et poscere vina vetaret 770
 saepius et fronti crinale reponeret aurum,
 Argolicis ducibus iam tunc patuisset Achilles.
 Ut placata fames epulis bis terque repostis,
 rex prior adloquitur paterisque hortatur Achivos:
 'invideo vestris, fateor, decora inclita gentis 775
 Argolicae, coeptis: utinam et mihi fortior aetas,
 quaeque fuit, Dolopas eum Scyria litora adortos
 perdomui fregique vadis, quae signa triumpho
 vidistis celsa murorum in fronte, carinas!
 saltem si suboles, aptum quam mittere bello — 780
 nunc ipsi viresque meas et cara videtis
 pignora: quando novos dabit haec mihi turba nepotes?'
 dixerat, et sollers arrepto tempore Ulixes:
 'haud spernenda cupis; quis enim non visere gentes 785
 innumeras variosque duces atque agmina regum
 ardeat? omne simul roburque decusque potentis
 Europae meritis ultro iuravit in enses.
 rura urbesque vacant, montes spoliavimus altos,
 omne fretum longa velorum obtexitur umbra; 790
 tradunt arma patres, rapit inrevocata iuventus,
 non alias umquam tantae data copia famae
 fortibus aut campo maiore exercita virtus.'

Friday

(71 lines)

1. 821-838: *The daughters of Lycomedes perform dances for their guests*

nec minus egressae thalamo Scyreides ibant
ostentare choros promissaque sacra verendis
hospitibus, nitet ante alias regina comesque
Pelides: qualis Siculae sub rupibus Aetnae
Naidas Ennaeas inter Diana feroxque 825
Pallas et Elysii lucebat sponsa tyranni,
iamque movent gressus thiasisque Ismenia buxus
signa dedit, quater aera Rheae, quater enthea pulsant
terga manu variosque quater legere recursus.
tunc thyrsos pariterque levant pariterque reponunt 830
multiplicantque gradum, modo quo Curetes in actu
quoque pii Samothraces eunt, nunc obvia versae
pectine Amazonio, modo quo citat orbe Lacaenas
Delia plaudentesque suis intorquet Amyclis.
tunc vero, tunc praecipue manifestus Achilles 835
nec servare vices nec bracchia iungere curat;
tunc molles gressus, tunc aspernatur amictus
plus solito rumpitque choros et plurima turbat.

1. 852-857; 864-910: *Ulysses' gifts are displayed; Achilles reacts*

at ferus Aeacides, radiantem ut comminus orbem,
caelatum pugnas — saevis et forte rubebat
bellorum maculis — adclinem conspicit hastae,
infremuit torsitque genas, et fronte relicta 855
surrexere comae; nusquam mandata parentis,
nusquam occultus amor, totoque in pectore Troia est.
...
ut vero accessit propius luxque aemula vultum
reddidit et simili talem se vidit in auro, 865
horruit erubuitque simul, tunc acer Ulixes
admotus lateri summissa voce: 'quid haeres?
scimus,' ait, 'tu semiferi Chironis alumnus,
tu caeli pelagique nepos, te Dorica classis,
te tua suspensis exspectat Graecia signis, 870
ipsaque iam dubiis nutant tibi Pergama muris,
heia, abrumpe moras: sine perfida palleat Ide,
et iuuet haec audire patrem, pudeatque dolosam
sic pro te timuisse Thetin.' iam pectus amictu
laxabat, cum grande tuba sic iussus Agyrtes 875

insonuit: fugiunt disiectis undique donis
implorantque patrem commotaque proelia credunt,
illius intactae cecidere a pectore vestes,
iam clipeus breviorque manu consumitur hasta, —
mira fides! — Ithacumque umeris excedere visus 880
Aetolumque ducem: tantum subita arma calorque
Martius horrenda confundit luce penates,
immanisque gradu, ceu protinus Hectora poscens,
stat medius trepidante domo: Peleaque virgo
quaeritur, ast alia plangebatur parte relictos 885
Deidamia dolos, cuius cum grandia primum
lamenta et notas accepit pectore voces,
haesit et occulto virtus infracta calore est.
demittit clipeum regisque ad lumina versus
attonitum factis inopinatae monstra paventem, 890
sicut erat, nudis Lycomedem adfatur in armis:
‘me tibi, care pater, — dubium dimitte pavorem! —
me dedit alma Thetis: te pridem tanta manebat
gloria; quaesitum Danais tu mittis Achillem,
gratior et magno, si fas dixisse, parente 895
et dulci Chirone mihi. sed corda parumper
huc advertite libens atque has bonus accipe voces:
Peleus te nato socerum et Thetis hospita iungunt,
adlegantque suos utroque a sanguine divos.
unam virgineo natarum ex agmine poscunt: 900
dasne? an gens humilis tibi degeneresque videmur?
non renuis; iunge ergo manus et concipe foedus
atque ignosce tuis. tacito iam cognita furto
Deidamia mihi; quid enim his obstare lacertis,
qua potuit nostras possessa repellere vires? 905
me luere ista iube; pono arma et reddo Pelasgis
et maneo, quid triste fremis? quid lumina mutas?
iam socer es’ — natum ante pedes prostravit et addit:
‘ iamque avus: immitis quotiens iterabitur ensis!
turba sumus.’ 910